

סיפורים נפלאים יום כיפור תשע"ח

שאלו אותו: "לאן פניו של רבינו מועדות?" השיב: "לקיים מצות ביקור חולים". שאלוהו: "מי הוא החולה?" נקב בשמו. נחרדו השואלים ואמרו: "הן עבריין הוא, אל ירבו כמותו בישראל". העיר להם רבי חזקיהו: "ראשית, נאמר שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון". ושנית, לא את החולה בלבד אנו הולכים לבקר אלא גם את השכינה, המרחפת על מיטת החולה... "חברו אליו האנשים והלכו עמו. כשראה אותם החולה, התאושש וישב על המיטה מפני הכבוד. לא עברו ימים מועטים והאיש התהלך ברחובות העיר, ומאז חזר בתשובה שלימה.

"בכולהן אחרטנא בהון"

את החשיבות של החרטה מתאר המגיד מדובנא במשל נפלא: רועה צאן אחד רעה את צאנו בכר המרעה, משהרגיש בעייפותו הניח את ראשו על מצע דשא ונרדם. הכבשים ניצלו את השעה הזו, פנו אנה ואנה עד שמצאו פרצה בגדר ונכנסו אל השדה הסמוכה, שם היה מרעה דשן וטוב יותר, ואכלו לתאבון, אך דא עקא היו אלה שדותיו של שר העיר, וכאשר ראו עבדיו כבשים זרות רועות בשדותיו – החרטו אותן והניחו אותן בין עדרי השר. משהתעורר הרועה משנתו גילה לתדהמתו כי הכבשים נעלמו... שאל וחקר את אשר ארע. וישב וחשב מה לעשות כדי לרצות את השר. שמע אותו רועה שכבר קרה מקרה כזה בעבר, ובעל הכבשים הגיש לשר שק סוכר והשר התרצה לו. שמח אותו רועה והזדרז אף הוא להביא לשר שק סוכר. כשהגיע לבית השר, אמרו לו כי השר נסע ויחזור רק מחר. בלית ברירה, הניח את שק הסוכר בחדרו של השר על השולחן, לקח את כבשיו ויצא לו.

כשחזר השר ושמע את כל אשר קרה התרגז מאוד וחמתו בערה בו וביקש להביא את הרועה אליו מיד. הרועה הגיע כשהוא רועד כולו. מיד פתח השר בדבריו ושאלו: "כיצד העזת להיכנס לביתי ולקחת הכבשים?"

"עשיתי כקודמי!" ענה הרועה. "שוטה שכמותך, וכי שק סוכר הנני צריך?! העיקר הם הבקשות והתחנונים שביקש קודמך, כששמעתי את תחנוני וראיתי כיצד מתחרט הוא באמת, כי אז סלחתי לו."

כך הוא הנמשל: גם אנו, כשאנו שבים בתשובה ומכים על הלב כפי שעשו קודמינו, זו לא הדרך הנכונה, עלינו להתחנן ולבקש על נפשנו בלב שבור ונדכא, כי אז ימחל לנו ה' על חטאינו ויקבל את סליחתנו.

מקובל על הרה"צ רבי יעקב אביו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין ז"ע, ששנים רבות היה חשון בנים רח"ל, וזכה בן כזה שהאיר את עיני העולם על ידי מעשה שהיה, במשך שנים רבות שימש רבי יעקב כשליח ציבור בביהמ"ד בימים הנוראים, שנה אחת בליל יום הקדוש ניגש כדרכו לתפילת 'כל נדרי' לפני התיבה, והאריך בתפילת הלחש של מעריב מעט יותר מהרגלו, דבר זה גרם לעורר כעסו של אחד העשירים שהיה מנכבדי הקהילה שנאלץ לחכות כל כך הרבה זמן על הש"ץ, ויהי כאשר פסע רבי יעקב את שלש הפסיעות בסיימו להתפלל, ניגש אליו

הרה"ק רבי מרדכי חיים סלאנים ז"ע היה רגיל לספר ב'סעודת המפסקת' בערב יום כיפור, את המשל הידוע, שפעם היה בעל - בית שביום מן הימים נגנב ממנו תרנגול גדול שאהב וטיפח מאד, ואע"פ שניסה לתפוס את הגנב העלה חרס בידו, מאידך גיסא הגנב לא ידע איך לטפל בתרנגול ולא דאג לזונו ולפרנסו כהוגן, לכן נחלש התרנגול מיום ליום עד שבלית ברירה הלך לבית השחיטה כדי לשוחטו, ובהיותו עומד שם לפני השוחט נכנס בעל - הבית והכיר בתרנגול שלו, מיד התחיל לצעוק על הגנב שיחזיר לו את הגניבה, אולם הלה כפר במצח נחושה שלא היו דברים מעולם, והוסיף לראיה כדבריו, שהרי התרנגול שלו היה גדול ושמן ואילו התרנגול שבידו הינו כחוש וחלש, אך הבעה"ב לא ויתר וטען ששתי רעות עשה הגנב, גם נטל דבר שאינו שלו וגם הזיקו והכחישו, בראות השוחט את כל המהומה שלח את שניהם לפני רב העיר שיפסוק עם מי הצדק, מששמע הרב טענותיהם לא ידע מה להכריע, שהרי כל אחד טען טענת ברי 'כולה שלי', עד שעלה ברעיונו להוכיח את האמת מיניה וביה, שיתירו את החבל הקושר את רגלי התרנגול, ונחזי אנן למי ירוץ, ואכן כך עשו, וכמוכן שהתרנגול חזר מטבעו אל בעליו הראשונים.

ובזאת סיים את דבריו בדמעות שלישי, במשך כל ימות השנה מצליח השטן זה היצר הרע לצוד את האדם ברשתו, והוא מכחישו ומורט כנפיו על ידי שמכשילו בעוונות, אולם כבוא יום הכיפורים כאשר הקב"ה זורק על בני ישראל מים טהורים ומטהרם, ונפתחים כל החבילין דמעיקין של השטן וגונדא דיליה, מיד חוזר כל יהודי ורוץ אל הקב"ה באהבה ובחזרה....

(באר הפרשה)

בערב יום הכיפורים אחד, נודע לרבי חיים מבריסק על בחור יהודי שנתפס למלכות בעלילה, והללו גזרו את דינו לתליה. החל רבי חיים לטכס עצה כדי להציל את הבחור ממות, ובשעה שהצבור כולו התכנס לתפלת 'כל נדרי', וכולם עמדו באימה ויראה ואמרו 'תפלה זכה', עלה על הבימה. כולם היו בטוחים כי הולך הוא לדרוש מענייני היום ולעורר את העם לתשובה, אולם לפליאתם רמז רבי חיים לשמש, והלה שלף גיליון נייר, קסת ודין, ורבי חיים חתם עליו את שמו. מיד לאחר מכן אמר: "ממנו תראו וכן תעשו, וכל אחד יחתום את שמו על הבקשה לחון את הבחור ולבטל את גזר דינו".

הזדרזו כולם לחתום על המכתב, אולם בינתיים החשיך היום וכמה מהמתפללים החלו לרטון: "הרי כבר התקדש יום הכיפורים", אולם רבי חיים לא שעה לרינון, וגזר על הקהל כלו לחתום, ורק לאחר חתימתו של המתפלל האחרון, התייר להתחיל 'כל נדרי'.

(שבת טיש)

"אנו מתירים להתפלל עם העבריינים"

אמר ה"בן איש חי", אין לך אדם שאין לו שעה, אפילו הרשע הכי גדול יש לו הרהורי תשובה אמתיים. לכן גם העבריינים מתפללים עם הציבור. פעם אחת פגשו אנשים את הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני זצ"ל בעל השדי חמד, הולך בדרך כחום היום,

סיפורים נפלאים יום כיפור תשע"ח

למכבסה מעולה, עד שלא יישאר רושם מהכתם כלל וזהו "לפני ה' - תטהרו!" יש לטהר את הלב מכל וכל, לפני שבאים אל המלך! אבל מי יכול להיטהר לחלוטין? איה המכבסה שתכבס כן את ליבנו? הרי לנו בשורה נפלאה: הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו מוכן לטהרנו: "כי ביום הזה יכפר עליכם, לטהר אתכם מכל חטאותיכם" הוא עצמו מוכן לטהרנו, כדי שנוכל לבוא לפניו, להתייצב בפניו. הבה נעשה מאמץ לתיקון המעשים מצדנו, נמסור את ליבנו לבוראנו, והוא ברחמיו יטהרנו.

"ביום צום כיפור יחתמו"

מעשה בכפרי אחד ששם פעמיו ללכת לעיר הגדלה. הלך והלך והדרך נראתה בעיניו מתמשכת עד אין סוף. פגש הכפרי באיכר שבא לקראתו. פנה אליו הכפרי שואל: אמור נא לי בעוד כמה זמן אגיע לעיר? איני יודע, השיב האיכר. המשיך הכפרי בדרכו והנה שומע הוא את קולו של האיכר: בעוד כשעה תגיע לעיר! תמה הכפרי: זאת מנין לך? והרי רק לפני רגע אמרת שאינך יודע. השיב לו האיכר: אכן כן, כאשר שאלת אותי מתי תגיע לעיר לא ידעתי מה הוא קצב הליכתך, מהירה או איטית, על כן השבתי שאיני יודע. אולם עכשיו כאשר ראיתי כיצד אתה צועד יכולתי להעריך כי בעוד שעה תגיע לעיר. כן הוא גם הנמשל. האדם שב בתשובה בראש השנה אלא שאז עדין קשה לאמוד את דרכו האם יתמיד במעשיו הטובים ולא ישוב לדרכו הרעה חלילה... על כן גזר הדין לא נחתם אלא לאחר עשרת ימי תשובה כאשר מגיע היום הקדוש, יום הכיפורים, וכבר נראה כי אדם זה יתמיד בהנהגותיו הטובות, על כן מן הראוי לחותמו לחיים טובים.

"מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו"

שואל הגאון הגדול מאוסטרובצה: מה התפלל אברהם אבינו בשעת העקידה שעל זה אנו מבקשים שמי שענה לו אז יענה לנו גם עכשיו? אומר האוסטרובצער: אמנם יתכן כי ידוע שאברהם אבינו היה מזהיר את בני דורו שימנעו מלעבוד עבודה זרה או להעביר באש את בניהם ובנותיהם למולך, כי בימיו היה פרוץ מאד העניין הזה. ועכשיו ציווהו ה' יתברך לשחוט את בנו. חשש אברהם שמא ילעגו לו האנשים באמרם הלא גם אתה שוחט את בנך לאלוקיך, וזה היה ניסיון העקידה. ועל זה התפלל אברהם אל ה' שלא יהיה לשחוק בפי הבריות. ואכן, שייכת פה הלשון מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה.

אמר חתימה טובה

העשיר העונה עזות וחוצפה, וסטר לו על לחיו לעיני קהל ועדה, כשהוא נוזף בו בגאווה וכעס על שהקהל צריך לחכות כ"כ הרבה זמן, מיד רצו הקהל למחות באותו רשע אך רבי יעקב השתיק אותם, וכאילו לא ארע דבר התחיל לומר בנעימה את הפיוט 'עלה תחנונינו מערב', וגם בסיום התפילה לא התייחס כלל לכל אותה המאורע, רק בירך את כל המתפללים בברכת 'גוט יום טוב' וחזר לביתו.

לאחר זמן מה בהיותו שוקד על תלמודו שמע דפיקות על הדלת, וכשפתח את הדלת עמד שם אחד מעשירי העיר, שביקש ממנו למכור לו את זכות הביזיונות שספג היום ברבים, אך רבי יעקב השיב בתום לב, שאינו יודע על מה הוא שח, כי כבר בתוך כדי דיבור סלח ומחל לאותו עשיר בלב שלם ובנפש חפצה, ואין לו עליו שום טינה והקפדה בלב ח"ו. בלילה ההוא חזה רבי יעקב מחזה אלוקים בחלומו, וגילו לו שבשכר ווותרנותו יזכה להוליד בן שיאיר עיני ישראל בתורה, ואכן כעבור שנה נולד לו הרה"ק רבי אהרן הגדול זי"ע שהאיר את העולם בקדושתו. (באר הפרשה)

הרה"ק רבי שלום שכנא מפרוהבישט זי"ע היה אומר (משמיע שלום) כי המהלך בדרכיו ונפל בבוץ, אם יתחיל מיד לנקות עצמו ואת בגדיו, לא די שלא ינקה בזה את בגדיו, אלא הבוץ יתפשט יותר על הבגד וילכלכנו יותר, ומה יעשה אדם זה - ימשיך בדרכו כלא היה, ולאחר זמן כשיתייבש הבוץ, אזי בגרירה אחת יתפורר כל הבוץ ויפול מבגדו ללא כל עמל וזיע. כיוצא בו מי שיתבוסס ב'סור מרע' ויחשוב הרבה מעברו שלא טוב היה, לא די שלא ינקה עצמו אלא מסוכן הוא להתלכלך יותר, ומהי תקנתו, לא יתייחס כלל לעברו - ולא יעסוק בסור מרע כלל, אלא ילך בדרכו בעסק התורה והמצוות כאילו לא אירע דבר, ובבוא הזמן 'כשיתייבש' הבוץ, בגרירה אחת - בהרהור תשובה אחד כדבעי, ינקה ויפול כל הרע מאתו.

בסגנון זה אמר הגאון רבי גד'ל אייזנער זצוק"ל, במשל למי שנתלכלכו בגדיו ב'אפר' שריפה, שאם יתחיל לנקות עצמו על ידי שפשוף הבגד, אזי לא די שלא ינקה את עצמו אלא יטנפו בגדיו יותר, אל אכך יעשה - ינפח בפיו על האפר, ובנפיחה אחת יתפזר ויעוף כל האפר מבגדיו, ולדיין, המרגיש בנפשו כי נפשו נכתמה... לא יתמהמה ויתחיל לחשוב אודות עברו, כי נכשל בזה ובוזה, ובמחשבות מעין זה.

אלא ינפח פעם אחת ברוח פיו על כל ה'עבר', ויראה בעיני רוחו איך שכל עברו כאפר שכבר התפזר לכל עבר, ומעתה יעבוד את בוראו ויעסוק בתורה ויראה כמי שנולד זה עתה. (באר הפרשה)

"לפני ה' תטהרו"

אמר ה"ישמח משה" זצ"ל: אדם שנשפך לו מעט רוטב על מכנסיו והכתים, לא יצא לרחוב לפני שינסה להעביר את הכתם במעט מים. ואם הוא יזמן לאירוע מכובד הרי שהוא ישפשף את הבגד היטב, עד שהכתם כמעט ולא יראה. אך אם יזמן לבית המלך, בעניין שעבורו הוא חיים או מוות - ודאי ימסור את הבגד

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן